

Župnija sv. peter spada med najstarejše v kozjanskem okraju. Najstarejše žup. matice segajo v l.1647, dočim se v zog. že omenja l.1257. Omenja jo neko "ristan(Christanus)dekan kušperški.L.1286 se omenja zopet neki Bernhard kot kot župnik kušperški. Vendar je bila samostojna župnija pozneje ukinjena, kajti kajti vse dosedanje župnije kozjanske dekanije so dol.1394 spadale pod pra-župnijo "ilštanj.Njen patrnat je ogeljski patriarh, ki je l.1254 izročil gornjegraški ustanovi, ki je l.1461 pripadala novoustnovlj. lj. škofiji. Nazen ž.c.sv Petra je imela še 11 podružnic.

Sedanji zvonik ž.c. s postavili l.1654. cerkev obdaja s treh strani močno obzidje - tabor. Župnija ima dve podrupni c. : božjepotno c. M.B. na Sv.gori. Slike: notranjščina ž.c.

Il.Slov.1931,L.VII,št.26, str.208-209

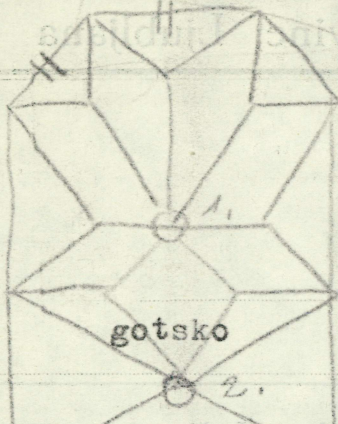
Slika kraja se najaha v župnišču v Podsredi.

Stele, CX, 1940, str.41-43.

Prezbiterij ima rebrasto obožno arhitekturo na služnikih, razen ob slavoloku, kjer sta geometrični konzoli. Služniki so polstebri na visokih podstavkih, podobno pro Marijini cerkvi na Starih gorah. Kapiteli so pokriti z listi ali štirilistnimi rozetami. Rebra so profilirana kakor na Starih gorah.

Sklepnik l.gladek, 2. ima rozeto.

Kombinacija zvezdnatega svoda s starejšim križnim, zelo zanimivo za prehod iz starega v novo. Čas 2. četrtina 15.stol.

zazidano
gotsko okno

Stele, CX, 27.8.1940, str.47 - 48.

Ena najstarejših župnij v tem del. 4e l.1257 je omenjen neki Cristanus decanus de Kungesberg. Začetka ni bila samostojna župnija, in je v gornje-grajskih urbarjih iz l.1323, 1426 omenjena kot "Census Ecclesiarum Monasteria incorporatarum kot" Vicarius perpetuus in Chunigsberg soluit mr.24 gr. et tenetur contribuere, sed modernus tantum 20 mr.d."

V strassburšek protokolu iz l.1545 se omenja kot "Phaar Sannt Petter vnder Khindsperg" Dise Pfarr ist in das Bistumb geen Oberburg Incorporiert. Lehensher vnd Confirmator ist der Herr Bischoff von Baybach. Die Vogtey gehört zu der Herrschaft Khindsperg."

"Mat Aindliff Fillial: Sannt Jacob, Sannt Larentzen, zu.v. Frauen am Berg, Sannt Sebastian, Sannt Georgen, Sannt Martin, Sannt Wolifgang, zum hl. Geist, Sannt Anndree, Sannt Maria Magdalena, Sannt Margarethen vund Sannt Nicola genannt.

L.1564 ustanovljen vikariat pri sv. Lovrencu v Bixeljskem.

Ž.c. sv. Petra ima prezbiterij, kateremu je na juž.strani prizidana zakristija in ladjo, ki ima levo in desno po eno kapelo. Cerkvi je prizidan zvonik. Prezbiterij je lepa poznogotska prostornina s mrežastim obokom, katerega rebra orehajajo v

3x8

romasno ali zgodnje
gotsko, baro no obokano.

5x8

gotsko

tričetrtinske stebre. Škoda, da so okna v tristranem zaključku prezbit. zazi
dana. t rezbit. ima samo še dvoje špičastim, gotskih oken na sev. strani.
Gl.oltar sv. teta je novogotski. t adja s pevsko emporo nosi obok s sosvod-
nicami. Obe str. kapeli, desno B.V. Marije in levo sv. Jožefa ~~imata~~
sta poznejši dozidavi. Na zoklu zvonika je l.1654, leto zidave zvonika.
C. ima troje zvonov: majhen, podolgovat zvon, ki ima napis v gotski minusku-
li: " s.peter ora pro nobis anno nouo" (nono?) Veliki zvon je bil vlit l.174
pri Balth. Schneiderju v Celju, srednji l.1882 pri Johannu Denzelu v t mari-
boru.

O granji zvonika in o cerkvi poroča vizit. poročilo iz l.1651(str.355)
V 18.stol. je bila c. v zelo slabem stanju. Zidar Romano je dobil l.1820
naročilo, da popravi c., ki pa je bila popravljena šele l.1835.
l.1837-38 je bila c. poslikana.

Iz poročila l.1545 je imela c. enajst podružnic, od katerih se je izločila
l.1564 c. sv. Lovrenca v Bizeljskem in c.sv. Miklavža v Polju.
Župnijske knjige: najstarejše so krstne iz l.1647, nato poročne od l.1649 in
mrliške od l.1691.

Ign.Orožen: Das Dekanat Drachenburg, l.1887, str.350-360.
389.

Sv. Peter pod ~~na~~ Svetimi gorami " " 4.
~~DEUTSCHEN KÖNIGSBERG~~ (St. PETER BEI KÖNIGSBERG) -ž.c.sv.Petra. X,.

Fara, posvečena sv.Petru.

Pravilno orientirana cerkev stoji na rahli vzpetini na zapadnem koncu trga.

Viri in literatura: Farna kronika ; Ign. Orožen: Bistum und Diocese Lavant VI. Dekanat Drachenburg, Maribor 1887;

Cerkev sestavljajo: Prizmatičen zvonik, pravokotna ladja z prizidanimi nižjima 3/8 zaključenima kapelama, nekoliko ožji, toda enako visok 3/8 zaključeni presbiterij, kateremu je na severu prizidana ob vsej dolžini nadstropna zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe: Strešaste, zakristije pultasta, opečna, zvonika čebulasto-laternasto-čebulasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Zvonik opasuje pristrešen talni zidec, v katerega je vklesana letnica 1654. Zvonica ima 3 ozke ppk loke. sledita 2 pristrešna, izpodžlebljena zidca, med njima na zapadni steni mala pp linica. Zvonove line so preproste, biforne. Profiliran fabion se nad urnimi kazališči boči. Ladja je ~~bree~~^{rcb} talnega zidca in z konkavnim napuščem. V južni steni ima novejšo pdp okno, ob severni vodijo kamenite stopnice z balustradno ograjo k vratom na pevsko emporo. Kapeli sta brez zidcev, napušč je konkaven. Severna kapela ima v zapadni steni pp portal z profilirano gredo in pp okno z ostenjem. Južna kapela ima v zapadni steni pp okno z ostenjem, v ^{vzhodni} ~~zapadni~~ enako okno, v zaključnici pa okroglo lino. V vzhodnem delu južne stene ima ladja še neogotsko okno.

Presbiterij ima v južni steni 2 neogotski okni, v zaključnici pa zavidano originalno gotsko kono, z poševnim kamenitim ostenjem. Presbiterij opasuje pristrešen talni zidec in konkaven napušč. Na vseh oglih ladje in presbite-

rija se skozi omet čutijo lepi ~~kxxxnxxx~~ klesanci, ladja pa kaže tudi na ~~px~~ povišanje.

Zakristija ima v vzhodni steni 2 pp okni eno nad drugim, katerih spodnje ima rahlo posnete robove, v severni steni ~~nima pp~~ portal, piscino in pp okno v spodnji ter 3 pp okna z kamenitimi okviri v gornji etaži.

Zvonica ima kamenit tlak in križni obok. Glavni portal je ppk, vkomponiran v pp okvir. Portal je členjen, podboja in lok krasijo poglobljena polja z piščaljo v sredini, temenska voluta nosi golšasto, profilirano gredo, oba zatrepa krasita okrogli roseti. Portal kaže na 2. pol. 17., stol. ter je verjetno nastal, ko so prizidali zvonik.

Notranjščina: Samoten tlak iz l. 1905. je v presbiteriju in kapelah dvignjen. Zidana pevska empora počiva na 4 toskanskih stebrih in 6 križnih obokih. Ima polno leseno ograjo. Ladja ima 3 križne oboke, ki počivajo na preprostih konsolah. Kapelina slavoloka sta preprosta in ppk. Desna kapela ima križni obok s 3 stranim zaključkom, počivajoč na enakih konsolah, kot jih ima ladja. Leva kapela je enaka, le da ima konsoli samo v kotih pri slavoloku. Iz te kapele vodi pp portal s profilirano preklado v vežo, ki obsega stopnice na oratorij in prižnico ter je v ošjem delu banjasto, v širjem pa križno obokana. Tenka naknadna stena jo deli od zakrstije, ki ima tudi križni obok ter preprost pp portal v presbiterij.

Komaj opazen slavolok je ppu. Presbiterij pokriva nekaj zvezdati obok, kateremu pa je osnova v l. traveji križni obok. Rebra poznega konkavnega profila z 2 okroglima sklepnikoma, počivajo ob slavoloku na 2 piramidastih, profiliranih konsolah, sicer pa na polkrožnih služnikih z visokimi bazami, od katerih sta 2 para 5/8 porezana na ajdovo zrno, 1 par pa samo 5/8 porezan. Njihove kapitela e krase ali 4 listne rozete ali pokonci stoječi listi. Na levo vodita pp portal z profilirano gredo v vežo in pp leseni prehod v zakristijo.

Oratorij se odpira v presbiterij s široko ppu lino. Notranjščina je dekorativno poslikana od A. Pavliča iz l. 1925, a je bp. Nadomesti naj se jo z tonsko slikarijo.

Desno glavnega oltarja je nagrobnik, postavljen za kugo umrlemu župniku Janezu Kodriču l. 1646. Napis se glasi: AUGUSTO STYRIAS DUM SAEVIT PESTIS IN CRAS / PASTOR IN ASTRA SUAS IPSE SECUTUS OVES. / ANX AD^m R^{do} ET DOCT^{mo} D. MRGO. JOANNI KHODRITSCH GURKFELDENSIS, PROT. APLIC. IN SIGNIS ECCLE. COLLEG^{te} NICOLSBURGENS. IN MORAVIA CANONICO ET IBIT. AD B. V. LAURETANAM BENEFICIATO, QUEM FUROR SVEVICUS HUIC ECCLESIAE, PASTORALIS CHARTIAS SEPULCRO? VIRTUS COELO TRANSMISIT A. 1646 DIE 26. AUGUSTI. ANX MEMORIAE ET AMORIS ERGO CONSECR. HENRICUS ROVSILLON CANONICUS NICOLSBURGENSIS ET EXC^{mi} PRINCIPIS MAXIMILIANI A DITRICHSTAIN SECRETARIUS

Nagrobnik ima zgoraj pdp polje z operotnično angelsko glavico, pod napisom grb Dietrichsteinov z operjanjeno čelado, preko pa klobuk z 3 cofi. Tu je napis: TU QUI SACRIS OPERERIS / PIE MORTUO PIE APPRECIARE. Spodaj ima nagrobnik pdp polje z lobanjo in prekriž^{ani}imi kostmi. Epitaf spremlja ob robovih renesančna ornamentika.

Leta 1835 je bila cerkev restavrirana, leta 1837-38 pa poslikana, vendar ta slikarja ni več ohranjena.

Oprava: Glavni oltar je neokusno, neogotsko delo A. Pavliča iz l. 1884.

Stranska oltarja v kapelah, posvečena Jožefu in Mariji, stapodobarska izdelka iz srede 19. stol., držana v baročno-klasicistični tradiciji. Križev pot je zanimivo postbaročno delo iz l. pol. 19. stol.

Prižnica razpotegnjenega 5/8 tlorisa ima na ogalih uvite stebre, počivajoče na preprostih konsolah, vmes pa v ppk, s školjkami^{mi} zaključenih nišah 4 evangeliste in Petra. Ograjo zaključuje spodaj in zgoraj gredna profila-cija, ki je diamantirana, Baldahin enakega tlorisa ima 5-stransko kupolo

in na vrhu pelikanavo skupino. Prižnica ja nanovo prebarvano zanimivo delo iz začetka 18. stol.

Krstilnik ima betvasto nobo in školjkast okrogel bazen z napisom zgoraj: HAD IHS G. K. 60 GW ...FD, ostalo je nečitljivo, ker je krstilnik postavljen tesno v kot desne kapele. Po stilu sodeč je iz l. 1660. Mlajši leseni nastavek je bp.

Cerkvene klopi iz l. 1837. so zamenjale nove iz l. 1959.

PS.: Naknaden pregled je ugotovil, da je Jožefov oltar še star, le da je bil obnovljen l. 1882. od A. Pavliča, medtem ko je Marijin oltar kopija po njem. Ima zidano menzo, širji podstavek, prostorno razvito predelo, nastavek, katerega nosita 2 para stebrov, popolno golšasto ogredje, segmentni krili s cvetnima vazama, preprosti ušesi (deski z operotničenima glavicama) in atika, ki je replika nastavka. Okoli nje visi draperija, ki pada še ob nastavku. V osrednji niši pp oblike je Jožef, ob strani sta pod školjkama Magdalena in Lucija, v atiki je v ppsxx niši Anton pušč. Vsa polja in profili so diamantirani. Tabernakelj je iz srede 19. stol. Oltar brez dekoracije in plastike je po vsemu sodeč še iz l. pol. 18. stol., ostalo pa je mlajše in to iz srede 19. stol.

Oprema: Lestenc je glažutarski. Ciborij je rokokojski, eden kelihov ima kupo iz l. pol. 18. stol. Ostala oprema je bp.

Zvonik: Je jasen prizidek. V njegovem l. nadstropju je viden ladijski omet, ki se ravno zaključuje, kar dokazuje, da je imela ladja prvotno šatorasto streho in radi tega ali pp ali pa trapecasto fasadno šelo. Zvonova sta dva: večji ima zgoraj napis SANCTA MARIA MATER DEI ORA ~~PRO~~ PRO NOBIS ANNO 1745, spodaj pa CASPAR BALTHASAR SCHNEIDER CILLEAE ME FUDIT., ter reliefe Jožefa, deizisne skupine, Janeza Nepomuka in Petra. Ornamentiko tvori akant

z glavicami in sedečimi Faronikami ter školjkovina. Manjši zvon je podolgovat, okrašen le z nekaj črtami zgoraj in spodaj ter letnico 1582.

Podstrešje: Omet na stolpu ter sled ca 1.5m nižje in mnogo strmejše prvotne strehe dokazuje, da je bila ladja pred obokanjem mnogo nižja. Ker je bil presbiterij višji od ladje, je imel ometano zapadno steno nad njeno streho. Kapeli sta istočasna prizidka, toda starejša od ladjinega obokanja, ker se ravnata še po njeni prvotni višini, vendar je severna kapela nekoliko višja od južne. Zakristija je nastala istočasno s kapelama ter je imela prvotno banjasto obokani presbiterij. Gradnja ladje kaže v zvončikovem nadstropju deloma balvansato plastovito gradnjo ter je mnogo starejša od presbiterija., saj je bila pred obokanjem za ca 2.5 m nižja od presbiterija. Ladjino obokanje datira dušnikova mreža v obliki tračnega akanta, ki ga lahko datiramo v četrtino 18. stol. Na zakristijskem podstrešju je vidna prvotna višina ladje (srednjeveški omet), dokazano, da je presbiterij mnogo višji prizidek z gotskim kamenitim žlebastim fabionom, da sta kapeli prizidka (istočasna z zakristijo) in da je bila ladja dvignjena in obokana. Sedanji dohod na pevsko emporo ob severni steni ladje je cementen ter opremljen z balustrado vzeto od pevske emfore, ki jo datira na četrtino 18. stol. Preje je bil dohod na kor z južne strani. Da je severno stopnišče novo, se vidi tudi po tem, ker je bil ob tej priliki odbit del kapeline portalove grede.

Resumé: Sv. Peter je bil že v 13. stol. vikariat prafare Pilštanj, saj se l.1257. omenja "dominus Christanus noster decanus in Chungspersch". Vendar je moral biti Kristian le vikar, ki pa je morda opravljal dekanske posle. Ex Ceprav se omenja l. 1286. plebanus in Chunsberch in 1369 Pfarrer Nikolaus, je bil sv. Peter vendar vikariat. kot dokazujejo omembe.l. 1323, 1394 in 1426.

L.1323. se omenja v gornjegrajskem urbariju Vicarius perperuus in Chunigsberg. L. 1545. je imel 11 filial: 5 na Svetih gorah, 2 v Kunšpergu, 4 na Bizzeljskem in Nikolaja v Polju. Samostojna ^{faš} je Sv.Peter postal šele ca 1640. Najstarejši del sedanje cerkve je ladja, ki je verjetno še romanska, le da je bila mnogo nižja od današnje. To bi kazala njena gradnja, vidna na zvonikovem l. nadstropju. Sledi poznogotski presbiterij, ki je bil za ca 2.5m višji od ~~xxx~~ ladje. Leta 1654 je bil predzidan zvonik, ca 1700 sta nastali kapeli in zakristija in končno je bila vsekakor v l. pol. 18. stol. povišana in obokana ladja ter vanjo vdelana pevska empora z balustradno ograjo, ki je sedaj na dohodu nanjo. Prvotni vhod na emporo je bil iz juga, sedanji iz 2. pol. 19. stol. je s severa. Takrat barokizirana cerkev je bila ca 1880. deloma ragotizirana. Takrat je nastal tudi sedanji slavolok, ki se ravna po ladjinjem oboku. Oratorijev obok, ki je razganjal zakristijo, so zamenjali v 19. stol. z ravnim stropom. Ve se, da so v ladji l. 1654. odstranili iznad dveh oltarjev ciborije, ki so bili v modi še ~~xxx~~ v 14. stol.

Zanimivo je, da so mislili že l. 1811 (brežiški mojster Jožef German) nato 1816, 1820 (ko so jo mislili nekaj popraviti) in 1835 ter celo 1865 in 1872 cerkev bodisi podreti, povečati ali zgraditi novo, vendar se ni storili drago ~~kot~~ da se jo je med leti 1835-1838 popravilo.

Okolica: Čerkev obdaja plato, ki je proti zapadu in jugu močno eskarpiran. Včasih je bil tukaj močan tabor, vendar sedanje obzidje ni več prvotno, ker so ga večkrat preložili in na severu sploh podrli. Prvotno župnišče, ki se omenja že l. 1598. je stalo nekoliko severneje od današnjega, ki je iz l. 1814 ter je nadstropno 5 x 2 osno poslopje.

Kaplanija je iz l. 1830. Na fasadi jo poživljajo, jonski, deloma kanelirani pilastri. Ker je stavba 3 x 3 osna, ima 4 x 4 pilastre. Pr portal nosi letnico 1830.

Pritlična stara šola ima pazduhast pp portal z pdp nadsvetlobo.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Čstalo: Trg: Na pokopališču stoji steber iz l. 1843 z profilom na vrhu, v katerega je vsajeno železno razpelo.

Hiša št. 77 je 6 x 2 osna stavba z lepo klasicistično fasado z kaneliranimi jonskimi pilastri in ušesastimi profiliranimi okenskimi okviri. Portal je pp z pazduhami, segmentnimi krili in v sredi kegljem z kroglo na vrhu.

Hiša št. 66 .Ima portal z pazduhama in letnico 1866 ter stiliziranimi festonoma. Torej živi v njemu še klasicistična tradicija.

Hiša št. 59. Ima klasicističen portal z pdp ploščo na gredi z letnico 1832. V sredini pa je znak sidra in monogram PP.

Hiša št. 13. Ima klasicističen portal z pazduhama iz ca 1860.

Hiša št. 14. Ima enak toda mnogo lepši portal.

Hiša št. 26. Ima enak toda bolj plastično izdelan portal.

Hiša št. 1. To je 5 x 3 osna nadstropna lepa stavba s klasicističnim portalom, ki je enak ostalim.

Skoraj enaki portali enakega koncepta dokazujejo, da je tukaj delovala v l. pol. 19. stol., precej močna domača kamnoseška delavnica.

Kunšperg: Tu je bil popreje trg, ki se omenja v kunšperškem urbariju iz l. 1566 in nato l. 1575, ko se je boril za od Kasparja Stubenberga odvzeti teufenski trg na vsako nedeljo. Sedaž trga se je šele pozneje prenesel v Leskovec, današnjo Bistrico odn. Sv. Petra.

Tu je omeniti hišo št. 2, ki je lepa 5 x 2 osna kmečka hiša z pazduhastim pp portalom, okrašena s stiliziranimi grilandama.

Nasproti hiše stojix stebrasto znamenje z profiliranimi podstavkom in rahlo

Sv. Peter pod Svetimi gorami
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ (ST. PETER BEI KÖNIGSBERG) - ž.c. sv. Petra

posnetimi ogali ter s profiliranimi kapetelnim zidcem, ki nosi kapelo s 4 pps polji, na vrhu pa kip moleče Marije. Steber je sicer nov, toda kapelica s kipom na vrhu je še originalna, peščenčeva, iz sredine 18. stol. V širši okolici bomo spoznali še več podobnih znamenj, ki vsa izvirajo od iste delavnice.

Hiša št. 3. Pazduhasti pp portal, okrašen z S ležešima volutama.

Hiša št. 8. Pazduhast pp portal, okrašen z girlandama.

V vasi je stal še pri Vischerju upodobljena cerkev sv. Jakoba z pokopališčem., leta 1651 je bila pod interdiktom. Imela je 3 oltarje in stožpič. Po Jožefu II. je razpadla. Sedaj stoji na ~~njnem~~ njenem mestu neka kovačija. Cerkev se je omenjala že l. 1545. Za Orežna so še bili vidni njeni sledovi. Na Kozji peči nad Orešjem v n.v. 508m so borni ostanki cerkve sv. Katarine, ki je bila opuščena za Jožefa II. Razvaline so tako zarastle, da se ne da ničesar ugotoviti. Cerkvica je bila vsekakor gotska, saj se omenja skupaj z Jakobovo že l. 1545. V njej so se vršile tkzv. "vremenske maše" do l. 1777, nakar so se prenesle k Sv. Magdaleni v Orešje. Pri Vischrju je cerkvica blizu trdnjave Kunšpefg, toda je bila zelo borna.

Znamenja: V Srebrniku stoji ob cesti kameniti steber z dekorativno posnetimi ogali. Zaključuje ga konkaven zidec z letnico 1749, sledi kapelica s 4 plitvimi ppk polji in pravokoten zidec, zaključuje pa ga kamenita pogačasta streha, kateri manjka na vrhu križ. Znamenje je zelo čedno. V Hrastju stoji ob cesti lepa nadstropna, 5 x 3 osna kmečka hiša, okrašena z klasicističnimi, cofasto okrašenimi pilastri. Njena okna imajo police in volutasta čela. Portal je pp z pazduhami ter komponiran v zvonasto zaključenem okviru. Hiša ima letnico 1868.

V istem kraju stoji dalje bo cesti proti Sv. Petru tkzv. Beli ali Stadlerjev križ. Ima steber enak onemu v Srebrniku, le da je slabše ohranjen. Tudi ta steber bo ca iz 1750.

V Zagaju stoji stebrasto znamenje s pravzmatični bazo, kvadratnim stebrom, profiliranim kapitelnim zidcem in zelo rustikalno Immaculato na vrhu. Na stebru je napis: AGGNES/TIONED/ELLAEV/1756/ IHS. Spodaj je v reliefu upodobljen Križani v trilistni niši. Steber je počen in zato zasilno zvezen z žico.

V istem kraju se nahaja tkzv. Stadlerjeva kapela, ki je zelo rustikalno zgrajena iz mogočnih klad. Niše imajo trikotne loke, izklesane iz enega samega kamna. Fabion je konkaven, štiristrana piramidasta streha ima na vrhu kamenito jabolko in križ. Preje je bila ometana, sedanji je omet odletel. Formata je, spodaj ca 3 x 1.3 x 1.3 m, navzgor se oži, visoka pa je dobre 4 m. Kapela je verjetno iz 17. stol., ker kaže v zašilku niš še gotsko čustvovanje.

Na Križan vrhu stoji kapela s toskanskima stebroma in 3 ppk portala loki. Ima 4-strano piramidasto škodljevo streho.

Na Bojin vrhu stoji kapela običajnega tipa.

V Hrastju stoji stebrasto znamenje tkzv. "Ahac", od katerega je ostal le steber z enako posnetimi robovi, kot v Srebrniku. Ima letnico 1749. Steber je popolnoma zaraščen z grmovjem in ga je težko najti.

V istem kraju stoji steber z živim robom, poleg njega pa leži "Kapelica" z ppk polji in na vrhu z rustikalno Pieta. Znamenje je iz srede 18. stol. in spada v skupino znamenj a la Srebrnik.

V Črešnjevcu stoji znamenje z posnetimi robovi, ki so na odsekih okrašeni s cofki. Sledi toskanski kapitel in na njemu peščenčev kip sedečega zvezanega žveličarja. Na stebru sta letnici, zgoraj 1740 in pri tleh 1750.

V Zgornjih Trebčah stoji kamenit steber z križem iz litega železa na vrhu. Od Sv. Petra vodi vzdolž Bistrice romantična soteska v smeri Podsrede, le da jo nekako na polovici poti prekinja mogočna pečina, ki zavira izgradnjo ceste. Razvaline gradu Kunšperga (Königsberga) stoje nad Sotlo nasproti Cesargrada.

V njemu je bila še l. 1440 Andrejeva kapela. Grajski urbar je iz l. 1566. Grad je bil last Krške škofije, na njem pa so živeli njihovi ministri ali Kunšperški gospodje, stranska veja Ptujčanov (omenjeni od 1182- 1395), nato Celjani in po 1456 Habsburžani. Ker so Tatenbachi združili gospoščino z Bizeljskim, kamor se je prenesel tudi sedež, je grad začel propadati in se je spremenil že v teku 18. stol. v razvaline. Vischer ima upodobjenega še celega.

J. Curk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str.3-6,(zapiski 1960).